

**UCHWAŁA NR V.47.2019
RADY MIEJSKIEJ W CZŁUCHOWIE**

z dnia 25 marca 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021.

Na podstawie art. 18 ust.2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w dniu podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Górny

Gminny Program Wspierania Rodziny 2019 – 2021

Spis treści

Wstęp.

1. Zasoby-instytucje funkcjonujące w obszarze wspierania rodziny, na terenie miasta Człuchowa oraz zakres ich działalności.
2. Diagnoza środowiska lokalnego.
3. Cel główny i cele szczegółowe.
4. Finansowanie.
5. Monitorowanie.
6. Podsumowanie.

Wstęp

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka. To w niej dzieci uczą się najważniejszych zasad obowiązujących w grupie i społeczeństwie. Poprzez kontakt z rodzicami i rodzeństwem uczą się norm i zasad życia społecznego. Rodzina zapewnia opiekę i bezpieczeństwo, przekazuje tradycje rodzinne, narodowe, religijne. Jest grupą, w której relacje i interakcje oparte są na intymnym związku, wzajemnym uczuciu, współodpowiedzialności za wszystkich członków rodziny. „Na prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ wiele czynników. Wśród nich możemy wyróżnić:

- 1) zespół warunków bytowych (pozwalają na zaspokojenie potrzeb biologicznych, rozwojowych dziecka),
- 2) czas pracy i czas wolny rodziców (jak długo pracują?, ile mają czasu wolnego i ile z niego poświęcają dziecku?),
- 3) poziom społeczno - kulturalny rodziców, umiejętności wychowawcze, wykształcenie, aktywność społeczna i kulturowa, stosunek do świata wartości, światopogląd, zasady moralne,
- 4) zgodne pożycie rodziców,
- 5) właściwa organizacja życia rodzinnego^{##}.

Zazwyczaj pierwszym symptomem nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny są pojawiające się problemy w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Rodzice nie są w stanie zabezpieczyć podstawowych potrzeb dzieci zarówno w zakresie potrzeb materialnych jak i potrzeb emocjonalnych. W efekcie nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, co przejawia się w coraz częściej występujących u dzieci problemach zdrowotnych, psychologicznych i wychowawczych. Dlatego też bardzo ważne jest udzielanie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparcia. Powinno mieć ono postać planowych działań, które mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej podstawowych funkcji. Niniejszy Program uwzględnia działania, które w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy przyjąć do realizacji, w celu wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie miasta Człuchowa i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

1. Zasoby - instytucje funkcjonujące w obszarze wspierania rodziny, znajdujące się na terenie miasta Człuchowa oraz zakres ich działalności.

Na terenie miasta Człuchowa funkcjonuje szereg instytucji i organizacji, które zajmują się realizacją działań na rzecz rodziny i dziecka. Poniższa tabela przedstawia rodzaj i zakres ich działalności.

Obszar działalności	Instytucje	Zakres działalności
----------------------------	-------------------	----------------------------

Pomoc w opiece nad dziećmi do lat 7	1. Żłobki: Centrum Edukacyjne Żłobek Delfinek ul. Sobieskiego 10 Przedszkole Niepubliczne Bajka z grupą żłobkową ul. Sobieskiego 7 Żłobek Delfinek "Bis" os. Piastowskie 10 Żłobek "Koniczynka" ul. Czarnieckiego 43	·opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, ·działania wychowawcze.
	2. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie: ul. Jacka i Agatki 5	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	3. Przedszkole Niepubliczne "Bajka" z grupą żłobkową: ul. Sobieskiego 7	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	4. Przedszkole Niepubliczne "Smyk" Osiedle Sikorskiego 13	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	5. Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole „Motylek” z Oddziałem Integracyjnym: ul. Słowackiego 2	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	6. Przedszkole Muzyczne "Piano": Plac Bohaterów 2	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	7. Zespół Wychowania Przedszkolnego "Akademia Przedszkolaka" ul. Zielona 33	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 7 lat, ·działania wychowawcze, ·wspomaganie rozwoju i edukacji.
	8. Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych: ul. Koszalińska 3	·realizacja Programu Współpracy z rodziną naturalną wychowanka, ·poradnictwo pedagogiczne (program realizowany przez pedagoga i wychowawców), ·działania pracownika socjalnego ZPOW (współpraca z rodzinami).
	9. Przedszkole Specjalne przy Specjalnym Ośrodku Szkolno -Wychowawczym ul. Batorego 24	·opieka nad dziećmi w wieku od 3 do 9 lat, ·działania wychowawcze, rewalidacyjne i terapeutyczne dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i sprzężeniami,

Edukacja	1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi: ul. Średnia 4a	·wspomaganie rozwoju i edukacji. ·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, ·zajęcia pozalekcyjne, ·zajęcia w ramach realizowanych projektów, ·biblioteka, ·światlica, ·pedagog, ·współpraca z instytucjami.
	2. Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Piano” ul. Szkolna 3	·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, ·zajęcia pozalekcyjne, ·zajęcia w ramach realizowanych projektów, ·biblioteka, ·światlica, ·pedagog, ·współpraca z instytucjami.
	3. Gimnazjum nr 1 im. Kazimierza Jagiełłończyka ul. Szkolna 3	·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, ·zajęcia pozalekcyjne, ·biblioteka, ·światlica, ·pedagog, ·psycholog, ·współpraca z instytucjami.
	4. Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Człuchowie: ul Kusocińskiego 1	·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, ·zajęcia pozalekcyjne, ·zajęcia w ramach realizowanych projektów, ·biblioteka, ·pedagog, ·współpraca z instytucjami.
	5. Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków: - Szkoła Podstawowa Sportowa, - Gimnazjum Sportowe, -Liceum Ogólnokształcące Sportowe. ul. Koszalińska 2b	·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, ·zajęcia pozalekcyjne, ·biblioteka, ·światlica, ·współpraca z instytucjami, ·wyspecjalizowana opieka medyczna (lekarz medycyny sportowej pielęgniarka), ·opieka psychologiczno-pedagogiczna ·przy ZSS działa UKS ZSS Człuchów.
	6. Zespół Szkół Technicznych im. J. Szymczaka: ul. Koszalińska 2	·zajęcia edukacyjne, ·zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze,

		<ul style="list-style-type: none"> · zajęcia pozalekcyjne, · zajęcia w ramach realizowanych projektów, · biblioteka, · pedagog, · współpraca z instytucjami.
	<p>7. Zespół Szkół Społecznych im. Jana Nowaka Jeziorańskiego:</p> <p>-Gimnazjum, -Liceum Ogólnokształcące. ul. Sobieskiego 7a</p>	<ul style="list-style-type: none"> · zajęcia edukacyjne, · zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, · zajęcia pozalekcyjne, · zajęcia w ramach realizowanych projektów, · biblioteka, · pedagog, · współpraca z instytucjami.
	<p>8. Zespół Szkół Agrobiznesu: ul. Parkowa 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> · zajęcia edukacyjne, · zajęcia dydaktyczne, wyrównawcze, · zajęcia pozalekcyjne, · zajęcia w ramach realizowanych projektów, · biblioteka, · pedagog, · współpraca z instytucjami.
	<p>9. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy:</p> <p>-Szkoła Podstawowa, -Gimnazjum, -Szkoły Zawodowe, -Internat, -nauczanie indywidualne. ul. Batorego 24</p>	<ul style="list-style-type: none"> · realizacja programów z zakresu wyrównywania szans edukacyjnych.
	<p>10. Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP:</p> <p>- Gimnazjum z klasami przysposabiającymi do pracy, - Zasadnicza Szkoła Zawodowa, - Nauka w systemie kursowym, - Internat. ul. Kusocińskiego 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> · wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację społeczną, zawodową i ekonomiczną młodzieży, · podejmowanie działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania, · wspieranie inicjatyw służących przeciwdziałaniu bezrobociu i wychowaniu w procesie pracy.
<p>Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze</p>	<p>1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie: al. Wojska Polskiego 5</p>	<ul style="list-style-type: none"> · opieka nad dzieckiem i rodziną, · szkolenia rodzin zastępczych, · szkolenia w zakresie podnoszenia umiejętności zawodowych pracowników pomocy społecznej, · poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, socjalne - dla rodzin zastępczych oraz osób dorosłych, młodzieży i dzieci mających trudności w zakresie funkcjonowania w środowisku rodzinnym, szkolnym, społecznym, komunikacji, kryzysów

		<p>chorobowych, emocjonalnych oraz zaburzenia rozwoju,</p> <ul style="list-style-type: none"> ·pomoc dla osób niepełnosprawnych.
	<p>2. Sąd Rejonowy - Wydział III Rodzinny i Nieletnich w Człuchowie: ul. Szczecińska 1</p>	<ul style="list-style-type: none"> ·Ośrodek Kuratorski - realizacja postanowień sądu dotyczących dzieci i młodzieży sprawiających trudności wychowawcze, ·Kuratorzy- wykonują prawomocne orzeczenia sądu. W ramach tych działań kontrolują wykonywanie obowiązków nałożonych przez sąd oraz przestrzeganie przez skazanych porządku prawnego.
	<p>3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna: ul. Szczecińska 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> ·zajęcia dla dzieci i młodzieży indywidualne i grupowe, ·zajęcia integracyjne, ·diagnoza i terapia psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna, surdopedagogiczna, surdologopedyczna, tyflogopedagogiczna, ·przesiewowe badania, ·warsztaty, ·wykłady z elementami warsztatów, ·zajęcia dla rodziców- spotkania indywidualne i grupowe, ·porady, ·mediacje.
	<p>4. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna „Terapeucik” ul. Zielona 31</p>	<ul style="list-style-type: none"> ·terapia logopedyczna i pedagogiczna, ·poradnictwo z zakresu doradztwa zawodowego, ·terapia osób z niepełnością mówienia, niedowidzących i niedosłyszących oraz z zaburzoną sprawnością grafomotoryczną, ·opieka specjalistów: tyflog pedagoga, surdopedagoga, oligofrenopedagoga i rehabilitanta, ·diagnoza w zakresie wad wymowy i trudności komunikacyjnych, dysleksji, gotowości szkolnej, przyczyn trudności szkolnych, zaburzeń zachowania, ·wydaje opinie w sprawie: <ul style="list-style-type: none"> - wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, - oceny gotowości szkolnej dziecka do

		<p>podjęcia nauki w klasie I,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowania wymagań edukacyjnych <p>wynikających z trudności w nauce i dysleksji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwolnienia ucznia z wadą słuchu lub z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka, - dostosowanie warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, w gimnazjum i egzaminu dojrzałości do indywidualnych potrzeb ucznia, <p>· zajęcia indywidualne i grupowe dla dzieci w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.</p>
	<p>5. Świetlica MOPS dla Dzieci i Młodzieży - placówka wsparcia dziennego : ul. Słowackiego</p>	<p>· wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych., · placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.</p>
	<p>6. Ognisko Wychowawcze TPD - placówka wsparcia dziennego: ul. Średnia 4a</p>	<p>· wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych., · placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.</p>
	<p>7. Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży: ul. Szkolna 1A</p>	<p>· wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, · placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.</p>
	<p>8. Asystent rodziny działający w MOPS:</p>	<p>· W przypadku, gdy MOPS poweźmie informację (ze szkoły, policji, sądu, PCPR, jednostek</p>

		<p>służby zdrowia, środowiska lokalnego itp.) o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, wnioskuje do dyrektora MOPS o przydzielenie asystenta rodziny.</p> <p>·Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin, 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
--	--	--

		<p>9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,</p> <p>10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych ,</p> <p>11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,</p> <p>12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,</p> <p>13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,</p> <p>14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,</p> <p>15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1,</p> <p>16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;</p> <p>17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,</p> <p>18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,</p> <p>19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy</p>
--	--	---

		w rodzinie lub innymi podmiotami.
	9. Zespół Interdyscyplinarny działający przy MOPS:	·przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ·prowadzenie procedur Niebieskiej Karty.
	10. Grupy Samopomocowe przy MOPS:	·organizowanie grup samopomocy dla rodziców i opiekunów,
	11. Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień w tym: - Świetlica socjoterapeutyczna, - Punkt do spraw przemocy, - Punkt do spraw narkomanii.	·świetlica socjoterapeutyczna-funkcjonuje 5 razy w tygodniu po 3 godz. dziennie. Głównym celem działalności świetlicy jest, aby dziecko radziło sobie lepiej bez nadmiernego napięcia z rozwiązywaniem problemów, których dostarcza mu życie, ·prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, ·poradnictwo specjalistyczne prawnika, psychologa, specjalisty terapii uzależnień.
	12. Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:	·Prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych, ·promowanie zdrowego trybu życia, ·zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, ·integrowanie społeczeństwa lokalnego, ·podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, ·interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, ·działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, ·prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększenie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi, ·wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, ·pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych,

		·podejmowanie czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu.
Pomoc socjalna	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej: ul. Średnia 12a	·Poprawa sytuacji materialno - bytowej osób i rodzin objętych pomocą: realizacja świadczeń pieniężnych i rzeczowych określonych w ustawach, ·pomoc w zakresie dożywiania. MOPS realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, celem programu jest wsparcie w zakresie dożywiania m.in. dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności, albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.
	2. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Czulchowskie:	·zbiórki pieniędzy na paczki świąteczne dla dzieci.
	3. Polski Czerwony Krzyż (PCK):	·wydawanie żywności z Programu PEAD dla mieszkańców kwalifikujących się do tej pomocy.
Zdrowie	1. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- ARS MEDICA ul. Sobieskiego 5:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- "VISUS" ul. Sobieskiego	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- "PUCHATEK" ul. Sobieskiego 5	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	-Cardiomed os. Wazów 8:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	-DIAMED ul. Poniatowskiego 15:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- FEMINA os. Wazów 8	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- IL-MED. ul. Szczecińska 4:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
- OPUS filia w Czulchowie: os. Wazów 8	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.	
- Przychodnia lekarska HIPOKRATES os. Wazów 8:	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.	
- Przychodnia lekarska SANUS-MED. ul. Koszalińska 4	·świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.	
2. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska:	·świadczenie usług zdrowotnych.	
- lek.med. Ewa Żmienko:	·świadczenie usług zdrowotnych	

		w ramach NFZ.
	- lek.med. Anita Filipowicz-Kozak:	· świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- lek.med. Jacek Wilant:	· świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	- lek.med. Halina Groszewska:	· świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.
	3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie ul. Szczecińska 31	· świadczenie usług zdrowotnych w ramach NFZ.

2. Diagnoza środowiska lokalnego.

Poniżej przedstawiono tabele zawierające dane statystyczne dotyczące: demografii; typów rodzin korzystających z pomocy społecznej; rodzajów dysfunkcji, na podstawie których udzielono osobom/rodzinom pomocy; osób korzystających z wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2018"; rodzin pobierających zasiłki rodzinne; uczniów objętych rządowym programem "Wyprawka szkolna", stypendium szkolnym oraz zasiłkiem szkolnym; dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej lub powróciły do rodziny biologicznej; prowadzonych "Niebieskich kart".

Dane statystyczne obejmują okres 2016 - 2018 i zostały przygotowane na podstawie:

sprawozdań resortowych MOPS, informacji uzyskanych z Urzędu Miasta, z następujących referatów: do spraw ewidencji ludności, do spraw świadczeń oraz do spraw oświaty, sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Tabela nr 1

Dane o sytuacji demograficznej mieszkańców Człuchowa w latach 2016-2018.

Mieszkańcy	Rok		
	2016	2017	2018
Mieszkańcy (w osobach)			
Ogółem	13 513	13 349	13 269
Kobiety			
Ogółem	7 097	7 005	6 968
W wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	1 085	1 054	1 059
W wieku produkcyjnym (18-59 lat)	4 104	3 978	3 852
W wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej)	1 908	1 973	2 057
Mężczyźni			
Ogółem	6 416	6 344	6 301
W wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	1 074	1 081	1 071
W wieku produkcyjnym (18-59 lat)	3 987	3 844	3 761
W wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej)	1 355	1 419	1 469

Z analizy danych w zakresie demografii wynika, że ogólna liczba mieszkańców naszego miasta maleje. W stosunku do lat poprzednich możemy zaobserwować następujące zmiany w strukturze ludności:

- zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym,
- zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym,
- zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Podobne trendy możemy obserwować także w innych miastach naszego kraju. Liczba mieszkańców Polski maleje – spada liczba osób w wieku produkcyjnym, wzrasta liczba osób w wieku

poprodukcyjnym. „Populacja Polski zmaleje w 2019 r. o 58 000 i osiągnie w 2020 r. 37 734 000 ludzi. Średnia liczba urodzeń w Polsce wynosi 333 698 rocznie, natomiast liczba zgonów 403 311 w roku”#. „Trwający proces starzenia się polskiego społeczeństwa będący wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie się trwania życia, jest pogłębiany niskim poziomem dzietności. W przyszłości będzie to powodować zmniejszanie się podaży siły roboczej na rynku pracy i utrudnienia w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi w starszym wieku”#.

Tabela nr 2

Dane dotyczące rodzin korzystających z pomocy MOPS w 2018r.

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem,	397	652
o liczbie osób w rodzinie 1	272	272
2	56	112
3	31	93
4	24	96
5	7	35
6 i więcej	7	44
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	74	270
w tym z 1 dzieckiem	26	68
2 dzieci	31	114
3 dzieci	11	50
4 dzieci	4	24
5 dzieci	2	14
6 dzieci i więcej	0	0
w tym: rodziny niepełne ogółem	39	117
o liczbie dzieci 1	17	39
2	16	51
3	5	20
4 i więcej	1	7

Z danych przedstawionych w tabeli nr 2 wynika, że w 2018r. z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało **397** rodzin, w strukturach których funkcjonowało **652** osoby:

- 74 rodziny z dziećmi,
- 39 rodzin niepełnych.

Tabela nr 3

Rodzaje dysfunkcji, na podstawie których MOPS udzielił osobom/rodzinom pomocy i wsparcia w latach 2016-2018 .

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin w danym roku.		
	2016	2017	2018
Ubóstwo	281	247	201
Bezrobocie	194	178	161
Niepełnosprawność	219	215	214
Długotrwała lub ciężka choroba	246	244	252
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	46	34	33
Alkoholizm	50	48	45
Narkomania	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	10	13
w tym: wielodzietność	6	8	10

Bezdomność	22	31	26
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	3	4
Przemoc w rodzinie	5	4	3

Z analizy danych przedstawionych w tabeli 3 wynika, że wśród głównych powodów przyznawania pomocy znajdują się: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność), przemoc w rodzinie oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Możemy również zaobserwować, że w wielu przypadkach powodem trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny jest występowanie więcej niż jednej dysfunkcji (bezrobocie + alkoholizm + bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych).

Tabela nr 4

Dane dotyczące osób korzystających z wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2018".

Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Ogółem	2016	2017	2018
		559	476
liczba osób korzystających z posiłków - dorośli	56	52	44
liczba osób korzystających z posiłku – dzieci	40	35	42
liczba osób korzystających z zasiłku celowego – dorośli	347	315	299
liczba osób korzystających z zasiłku celowego – dzieci	178	125	130

Tabela nr 4 przedstawia liczbę osób korzystających w okresie 2016, 2017, 2018 z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielanej w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020. Rodziny objęte Programem korzystały z pomocy w formie: obiadów, zasiłku celowego na zakup posiłku, pomocy w formie żywności. W celu realizacji Programu Rada Miejska w Człuchowie w 2014 r. przyjęła następujące uchwały:

- 1) Uchwała w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;
- 2) Uchwała w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych Programem;
- 3) Uchwała w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku przyznawane pod warunkiem zwrotu w części lub całości w ramach zadań własnych gminy;
- 4) Uchwała w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Przyjęcie powyższych uchwał umożliwiło objęcie znacznie większej liczby osób pomocą w formie dożywiania.

Tabela nr 5

Dane dotyczące rodzin pobierających zasiłki rodzinne w latach 2016-2018 .

	2016	2017	2018
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym:	436	430	426

na 1 dziecko	164 x 1 = 164	233 x 1 = 233	183 x 1 = 183
na 2 dzieci	196 x 2 = 392	149 x 2 = 298	168 x 2 = 336
na 3 dzieci	55 x 3 = 165	39 x 3 = 117	59 x 3 = 177
na 4 dzieci i więcej	21 x 4 = 84	9 x 4 = 36	16 x 4 = 64
Łączna liczba dzieci otrzymujących zasiłek rodzinny	805	684	760

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługują: rodzicom, opiekunowi faktycznemu, osobie uczącej się. Tabela nr 5 przedstawia dane o liczbie rodzin i dzieci pobierających zasiłek rodzinny w latach: 2016, 2017, 2018.

Tabela nr 6

Dane dotyczące rodzin objętych wsparciem programu „Rodzina 500 +”.

ROK	Liczba dzieci objętych wsparciem programu „Rodzina500 +”	Wartość świadczeń
2016	1306	5.403.756,40
2017	1401	7.163.609,95
2018	1329	6.870.292,81

Program „Rodzina 500 +” realizowany jest w Polsce od 1 kwietnia 2016 roku. Program ma za zadanie pomóc rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez comiesięczne świadczenia wychowawcze na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie w wysokości 500 zł. Świadczenie na pierwsze dziecko jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Dzięki wsparciu programu „Rodzina 500 +”, z którego również korzystają mieszkańcy naszego miasta, zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 7

Inne rodzaje pomocy udzielanej rodzinom: stypendium szkolne, zasiłek szkolny, wyprawka szkolna w latach 2016-2018.

Rok	Stypendium		Zasiłek szkolny		Wyprawka szkolna		Dobry start	
	Liczba uczniów	Kwota	Liczba uczniów	Kwota	Liczba uczniów	Kwota	Liczba uczniów	Kwota
2016	230	212.230	2	1.600	76	13.013,29	x	x
2017	174	169.000	8	4.960	40	6.750,63	x	x
2018	155	147.000	0	0	44	5.264,29	1.364	409.000

Rodziny zamieszkujące w naszym mieście otrzymują także wsparcie w postaci:

- Stypendium szkolnego, które przeznaczone jest dla uczniów znajdujących się w ciężkiej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.
- Zasiłku szkolnego, który przyznawany jest jednorazowo uczniowi, który przejściowo znalazł się w trudnej sytuacji życiowej, w wyniku zdarzenia losowego.
- Wyprawki szkolnej, której celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów, poprzez pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników.

Tabela nr 8

Dane dotyczące rodzin współpracujących z asystentem rodziny w latach 2016-2018 .

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.
2016	27	57	3
2017	25	47	0
2018	25	55	4

Analiza danych zawartych w tabeli nr 8 wskazuje, że w stosunku do lat ubiegłych liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Pozytywnym efektem wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w stosunku do lat poprzednich jest wzrost liczby dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.

Tabela nr 9

Dane dotyczące dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016-2018 .

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym:			
Rok	Łączna liczba dzieci (narastająco)	Rodzina zastępcza	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
2016	17	12	5
2017	18	10	8
2018	20	16	4

Od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, co roku wzrasta liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Tabela nr 10

Dane dotyczące prowadzenia procedury "Niebieskiej Karty".

Rok	Liczba prowadzonych „Niebieskich kart”	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba posiedzeń grup roboczych
2016	27	4	98
2017	32	5	129
2018	30	5	158

Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart” utrzymuje się na podobnym poziomie co w latach poprzednich. Natomiast należy podkreślić, iż co roku znacząco zwiększa się liczba posiedzeń grup roboczych. Fakt ten spowodowany jest skomplikowaną sytuacją rodzin, co wymaga większego zaangażowania grup roboczych oraz większej kontroli w środowisku. Należy podkreślić, że do tak trudnej pracy często powoływani są specjaliści, którzy swoją wiedzą i doświadczeniem wspierają zarówno członków grup roboczych jak i osoby, wobec których istnieje podejrzenie o stosowaniu przemocy i osób wobec których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.

Z analizy zasobów instytucji funkcjonujących w obszarze wspierania rodziny oraz danych przedstawionych w niniejszym rozdziale wynika, że w naszym mieście prowadzona jest praca w zakresie wspierania rodziny na różnych płaszczyznach. Włączone są w nią instytucje, placówki, organizacje, które swoimi działaniami wspierają rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego co ma na celu poprawę jej funkcjonowania. „Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich

wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.”# Biorąc pod uwagę obecne trendy oraz kryzys rodziny należy spodziewać się, że w najbliższym czasie zapotrzebowanie na działania wspierające rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi będzie wzrastać.

3. Cel główny i cele szczegółowe.

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Oczekiwanym efektem jest poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy.

Cel główny programu powinien zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

CEL SZCZEGÓŁOWY 1		
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.		
Zadania	Zakładane rezultaty	Realizatorzy
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji materialnej.	Zapewnienie bezpieczeństwa bytowego rodziny.	MOPS, organizacje pozarządowe.
2. Realizacja wieloletniego programu „Posiłek w domu i w szkole” na lata 2019-2023.	Zapewnienie posiłku dzieciom.	MOPS, Szkoły, organizacje pozarządowe.
3. Pomoc materialna dla uczniów- stypendium szkolne, zasiłek szkolny, wyprawka szkolna.	Objęcie pomocą materialną o charakterze socjalnym uczniów wymagających takiego wsparcia.	UM, Szkoły.
4. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego dzieciom.	MOPS.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2		
Poprawa funkcjonowania rodziny, warunków dla rozwoju dziecka i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych.		
Zadania	Zakładane rezultaty	Realizatorzy
1. Wsparcie asystentów rodziny dla rodzin z problemem w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	Zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.	MOPS.

2. Zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach pomocy.	Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z problemami w sferze opiekuńczo-wychowawczej.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, MOPS, PCPR, UM, Centrum Konsultacyjno – Informacyjne i Uzależnień UM.
3. Podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konsultacji, poradnictwa.	Podniesienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.	MOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno– Pedagogiczna, Centrum Konsultacyjno – Informacyjne i Uzależnień UM.
4. Finansowanie istniejących świetlic oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie miasta.	Zapewnienie opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego (zabawy, zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań).	UM, MOPS, Szkoły, MKRPA, organizacje pozarządowe.
5. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Zorganizowanie systemu wsparcia rodzin z problemem w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez współpracę z rodzinami wspierającymi – w opiece i wychowaniu dziecka ; prowadzeniu gospodarstwa domowego; kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.	MOPS.
6. Monitorowanie sytuacji rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej.	Objęcie wsparciem w wypełnianiu podstawowych funkcji rodzicielskich.	MOPS. PCPR przedszkola, szkoły, kuratorzy.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących.

Zadania	Zakładane rezultaty	Realizatorzy
1. Wsparcie rodzin z problemem przemocy w rodzinie.	Kontynuacja systemowego interdyscyplinarnego wsparcia rodzin z problemem przemocy. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych.	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, MKRPA.
2. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.	Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych. Podniesienie świadomości w zakresie możliwości przeciwdziałania i radzenia sobie z niekorzystnymi zjawiskami społecznymi.	Szkoły, przedszkola, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, MKRPA.
3. Kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami z terenu miasta w zakresie	Wymiana informacji, doświadczeń, działania informacyjne i promocyjne.	Szkoły, przedszkola, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds.

pomocy na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.		Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, MKRPA.
CEL SZCZEGÓŁOWY 4		
Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.		
Zadania	Zakładane rezultaty	Realizatorzy .
1. Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie.	Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych.	MOPS, PCPR, UM, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Szkoły, MKRPA.

4. Finansowanie.

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miejskiej Człuchów, środków z budżetu państwa.

5. Monitorowanie.

Informacja z realizacji Programu przedstawiana będzie w formie sprawozdania za dany rok kalendarzowy, w odniesieniu do konkretnych zadań poszczególnych celów szczegółowych. Sprawozdanie będzie sporządzane w terminie do końca marca danego roku za rok poprzedni.

6. Podsumowanie.

Program skierowany jest do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które wymagają wsparcia i pomocy w odzyskaniu zdolności do wypełniania podstawowych funkcji. Rodzina jest podstawowym środowiskiem zabezpieczenia emocjonalnego oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Oprócz rodziny, duży wpływ na wychowanie mają także: najbliższe środowisko, instytucje wyznaniowe, grupy rówieśnicze, szkoła. Stąd praca z rodziną wymaga także wzbogacenia procesu wychowawczego o działania profilaktyczne, których celem będzie przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym takim jak: rozpad rodziny, uzależnienia, przestępczość.

W realizacji tych działań rodzina wymaga pomocy i wsparcia ze strony instytucji, organizacji, specjalistów, co zostało uwzględnione w niniejszym Programie.

Przewodniczący Rady

Jerzy Górny

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie realizacji zadań wynikających z cyt. ustawy, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

W związku z powyższym przygotowano projekt Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 (stanowiący załącznik do niniejszej uchwały), który uwzględnia potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.